

## 24. helluntain jälkeinen sunnuntai

Aamupalveluksen evankeliumi

2. ylösnousemusevankeliumi

Päivän epistola

(Ef. 2: 14 – 22)

*”Veljet, Kristus on meidän rauhamme. Hän on tehnyt nämä kaksi ihmisryhmää yhdeksi ja kuolemallaan hajottanut niitä erottaneen vihollisuuden muurin. Hän on kumonnut lain käskyineen ja säädöksineen, jotta hän omassa itsessään loisi nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, ja näin hän on tehnyt rauhan. Ristillä kuollessaan hän omassa ruumiissaan sai aikaan sovinnon Jumalan ja näiden molempien välille ja teki näin lopun vihollisuudesta. Hän tuli julistamaan rauhaa teille, jotka olitte kaukana, ja rauhaa niille, jotka olitte lähellä. Hän on avannut meille molemmille pääsyn Isän luo yhden ja saman Hengen johdattamina. Te ette siis enää ole vieraita ja muukalaisia, vaan kuulutte Jumalan perheeseen, samaan kansaan kuin pyhät. Te olette kiviä siinä rakennuksessa, jonka perustuksena ovat apostolit ja profeetat ja jonka kulmakivenä on itse Kristus Jeesus. Hän liittää koko rakennuksen yhteen niin että se kasvaa Herran pyhäksi temppeliksi, ja hän liittää teidätkin Hengellään rakennuskivinä Jumalan asumukseen.”*

”Kristus on meidän rauhamme” on todennäköisesti osa varhaista kristillistä hymniä. ”Kaksi ihmisryhmää” tarkoittaa ympärileikattuja (juutalaisia) ja ympärileikkaamattomia (pakanoita). Kumpikin ryhmä, sekä juutalaiset että pakanat, olivat tehneet syntiä. Juutalaiset eivät toteuttaneet Vanhan testamentin lakia ja pakanat olivat palvelleet epäjumalia. Nyt, katumuksen ja kasteen kautta he ovat tulleet Kirkkoon ja uskoen Kristukseen muodostavat yhdessä uuden yhteisön.

”Vihollisuuden muuri” voi viitata kolmeen eri asiaan. Se voi tarkoittaa sitä muuria, joka erotti pakanoiden pihan Jerusalemin temppelin sisemmistä osista, se voi viitata Moosekseen lakiin, joka erotti juutalaiset pakanoista. Näin ymmärrettynä se kertoo Vanhan liiton rajoittuneisuudesta ja kyvyttömyydestä parantaa ihmisten välistä vihollisuutta. Sillä voidaan myös viitata näiden kahden ryhmän välisten vihamielisyyksien loppumiseen (vrt. Ap.t. 10: 28). Kristus hävitti tämän vihollisuuden muurin ja yhdistää juutalaiset ja pakanat, jotka uskovat Häneen.

”Hän on kumonnut lain käskyineen ja säädöksineen” tulee ymmärtää oikein tässä kohtaa. Juutalainen laki ja sen tulkinta erotti ihmiset erilaisiin ryhmiin. Nyt tämä osa laista kumoutuu, sillä Kristuksessa kaikki voivat yhdistyä. Lain keskeisin asia, rakkaus Jumalaan ja lähimmäisiin, ei muutu.

Adamin syntiinlankeamisen takia ihmiskunta turmeltui ja vieraantui Jumalasta mutta Kristuksen luoma uusi ihmisyyys on ristin kautta yhdistetty uudelleen Jumalan kanssa: ”hän omassa itsessään loisi nuo kaksi uudeksi ihmiseksi”. Sana ”luoda” viittaa tässä uuteen luomiseen, joka tarkoittaa kasteen ja voitelun sakramentteja. ”Omassa ruumiissaan sai aikaan sovinnon Jumalan ja näiden molempien välillä” tarkoittaa Kirkkoa, joka on Kristuksen ruumis. Hän julisti rauhaa kaukana ja lähellä oleville (Jes. 52: 7; 57: 19). Sovittaa tässä yhteydessä merkitsee sitä, että kaikki järjestyy Kristuksen alaisuuteen. Kristuksen Ruumiissa kuollessaan ristillä meidän syntiemme takia Hän kärsi rantaistuksen ja kuoli. Näin Hän sovitti meidät Jumalan Isän kanssa.

Jumala lähetti oman Poikansa tuomaan rauhaa, ei profeettoja eikä enkeleitä. Tämä rauha tarkoittaa yhteyttä Jumalaan. Tekstissä mainitut ryhmät tarkoittavat juutalaisia ja pakanoita. Molemmat ryhmät pääsevät Jumalan yhteyteen Hengen johdattamana.

Tekstin alkuosa käsitteli siis kahta erilaista eroa, ihmisen eroa Jumalasta ja juutalaisten eroa pakanoista. Parannus on myös kahdenlainen. Toisaalta yhdistetyn ihmiskunnan luominen joka on Kirkko ja toisaalta tämän yhdistyneen ihmiskunnan nousu Jumalan luo. Ensinmainittu toteutuu Jumalan Pojan tullessa ihmiseksi, jälkimmäinen Hänen kuolemassaan ja ylösnousemuksessaan. Tässä toiminnassa on mukana koko Pyhä Kolminaisuus, Isä, Poika ja Pyhä Henki (vrt. tekstin jakeet 18 ja 22).

Tekstimme loppuosa kuvaa tätä uutta ihmisyyttä, Kirkkoa, erilaisten kielikuvien, vertausten kautta. ”Kuulutte Jumalan perheeseen, samaan kansaan kuin pyhät” sisältää alkukielessä ajatuksen kansalaisuudesta. Mallina on kaupunkivaltio, jonka kansalaisia ovat vapaat ihmiset. Nyt tämän kaupungin ja sen maakunnan rajoja laajennetaan niin, että kristityt ovat tässä Jumalan kaupungissa (Jumalan valtakunnassa) yhdessä pyhien kanssa. Roomalaisen yhteiskunnan perusta oli perhekunnissa, niihin kuuluivat niin vanhemmat kuin lapset sekä palvelusväki (orjat). Kristityt kuuluvat nyt, Jumalan armosta, Jumalan perhekuntaan, perheeseen.

Tämä rakennus on elävä, se koostuu kivistä, joita ovat ihmiset. Perustana ovat apostolit ja profeetat, kulmakivenä itse Kristus, joka yhdistää koko rakennuksen yhdeksi. Tässä mainitut profeetat tarkoittaa todennäköisesti alkukirkossa ollutta profeettojen ryhmää. Kulmakivi voi tarkoittaa joko

rakennuksen perustassa kulmauksessa olevaa kiveä tai päällyskiveä, joka yhdistää kaaren yhteen. Kristus, Hänen armonsa, Hänen Henkensä, yhdistää meidät yhdeksi, ei meidän oma toimintamme. Tämä rakennus on Herran temppeli, se kasvaa rakennukseksi, jossa on Jumala. Paavali ymmärsi myös ihmisen ruumiin Jumalan temppeliksi. Myöskin Qumranin yhteisössä ajateltiin yhteisön olevan temppeli.

#### Päivän evankeliumi

(Luuk. 8: 41 – 56)

*”Siihen aikaan Jeesuksen eteen tuli Jairos, synagogan esimies. Hän heittäytyi Jeesuksen jalkoihin ja pyysi häntä tulemaan kotiinsa. Hänen ainoa lapsensa, noin kaksitoistavuotias tytär, oli kuolemaisillaan. Matkalla Jairoksen kotiin väkijoukko alkoi tungeksia Jeesuksen ympärillä. Siellä oli myös nainen, jota kaksitoista vuotta oli vaivannut verenvuoto. Hän oli kuluttanut kaikki varansa lääkäreihin, mutta kukaan ei ollut kyennyt parantamaan häntä. Hän tuli Jeesuksen taakse ja kosketti hänen viittansa tupsua, ja verenvuoto lakkasi heti. Jeesus kysyi: ”Kuka koski minuun?” Kukaan ei myöntänyt koskeneensa, ja Pietari sanoi: ”Opettaja, joka puoleltahan tässä ihmiset tunkevat päällesi.” Mutta Jeesus sanoi: ”Joku koski minuun. Minä tunsin, että minusta lähti voimaa.” Kun nainen huomasi, ettei hän voinut pysyä salassa, hän tuli vavisten esiin ja heittäytyi Jeesuksen jalkojen juureen. Kaiken kansan kuullen hän kertoi, miksi oli koskenut Jeesukseen ja miten hän heti oli tullut terveeksi. Jeesus sanoi hänelle: ”Tyttäreni, uskosi on parantanut sinut. Mene rauhassa.” Hänen vielä puhuessaan tuotiin synagogan esimiehelle kotoa sana: ”Tyttäresi on kuollut. Älä enää vaivaa opettajaa.” Mutta kun Jeesus kuuli tämän, hän sanoi esimiehelle: ”Älä pelkää. Usko, niin hän pelastuu.” Perille saavuttuaan hän ei antanut kenenkään muun tulla mukanaan kuin Pietarin, Johanneksen ja Jaakobin sekä tytön isän ja äidin. Kaikki itkivät ja valittivat tytön kuolemaa, mutta Jeesus sanoi: ”Älkää itkekö! Ei hän ole kuollut, hän nukkuu.” He nauroivat hänelle, koska tiesivät, että tyttö oli kuollut. Mutta Jeesus otti tyttöä kädestä ja sanoi kuuluvalla äänellä: ”Tyttö, nouse!” Silloin henki palasi tyttöön. Hän nousi heti jalkeille, ja Jeesus käski antaa hänelle syötävää. Tytön vanhemmat olivat hämmästyksestä suunniltaan. Jeesus kielsi heitä kertomasta kenellekään, mitä oli tapahtunut.”*

Sama kertomus löytyy Matteukselta (Matt. 9: 18 – 26) sekä Markukselta (Mark. 5: 21 – 43).

Tässä kertomuksessa tulee esille Jeesuksen voima elämän ja kuoleman yli. Vanhan testamentin mukaan vain Jumalalla on valta kuolemaan ja elämään (5. Moos. 32: 39; 1. Sam. 2: 6). Ollen samaa olemusta Jumalan kanssa, Jeesuksella on myös tämä valta. Tämän Jeesus oli itse todennut

juutalaisille: ”Niin kuin Isä herättää kuolleet ja antaa heille elämän, niin antaa myös Poika elämän kenenlle tahtoo” (Joh. 5: 21).

Luukas on yleensä negatiivinen kirjoittaessaan juutalaisten johtohenkilöistä. Jairus muodostaa tässä poikkeuksen. Synagogan esimies ei ollut rabbi tai pappi, vaan henkilö, joka vastasi jumalanpalvelusten toteuttamisesta synagogassa ja muista asioista tämän yhteisön elämässä.

Luukas ainoana evankelistana mainitsee, että tytär oli Jairoksen ainoa lapsi. Tyttären iän mainitseminen on huomattava. Kaksitoistavuotias oli tulossa avioikään, sukukypsyys on saavutettu. Tämä on se asia, joka yhdistää tässä olevat kertomukset toisiinsa, molemmilla naisilla on kuukautiskierto. Jairus todella etsii apua, hän ”heittäytyi Jeesuksen jalkoihin” näin turvautuen Jeesukseen avun tuojana. Joissakin yhteyksissä tällaista toimintaa pidetään Jumalan palvomisena.

Teksti mainitsee, että nainen, joka tuli koskettamaan Jeesuksen viitan tupsua, oli sairastanut kaksitoista vuotta ”verenvuotoa”. Tämä ilmaisu on ylimalkainen. Todennäköisesti kyse on joko erittäin runsaasta kuukautisvuodosta tai pidentyneestä kuukautisvuodosta. Mooseksen lain mukaan vuodon ajan nainen on saastainen (3. Moos. 15: 25 – 30) ja hän ei saa olla kosketuksissa mihinkään tai keneenkään. Paitsi kivuliaisuutta tämä sairaus aiheutti myös sosiaalisen eristäytymisen.

Ajatus koskettamisesta liittyy uskoon voiman siirtymisestä. Viitan tupsut olivat juutalaisille muistutuksena lain käskyistä. Nainen, koskettaessaan Jeesuksen vaatetusta, rikkoi kahta eri sääntöä. Hän koskee Jeesusta ”saastaisena” ja lisäksi hän on vieras nainen, joka ei saanut koskettaa vierasta miestä. Jeesuksen kysymys: ”Kuka koski minuun?” tulee ymmärtää kysymykseksi: ”Kuka koski minuun uskossa?”

”Minä tunsin, että minusta lähti voimaa.” Jeesuksen parannusteon lähde on Hänen oma persoonansa. Kun profeetat tai apostolit aikaansaivat parantumisen, se ei perustunut heidän omaan persoonaansa, vaan Jumalan armoon. Samoin pappi, toimittaessaan jumalanpalveluksia, ei toimi itsenäisesti, vaan hän on Jumalan työkalu.

Jeesus ei tuomitse naista tämän toiminnasta, vaan toteaa: ”uskosi on parantanut sinut”. Teksti voidaan kääntää myös muodossa: ”pelastanut sinut”. Naisen ensin peitelty toiminta tuli julkiseksi, kun hän sen tunnusti. Siinä näkyy hänen uskonsa suuruus. Parantuminen mahdollistaa hänen paluunsa yhteisön osaksi, hän ei ole enää ulkopuolinen. Jeesus näyttää vaatineen naisen esille tuomista. Hän ehkä halusi osoittaa naisen toiminnan esikuvaksi muille tai Hän halusi vahvistaa Jairuksen uskoa.

Samaan aikaan tuotiin Jairukselle tieto tyttären kuolemasta, ja opettajaa (Jeesusta) ei tarvinnut enää vaivata. Jeesus kehottaa Jairusta uskomaan. Perillä odotti tuon yhteisön tavan mukainen surun ilmaus. Kuolema oli tullut taloon. Jeesuksen kertoessa, että tyttö vain nukkuu, ihmiset nauroivat Hänelle, sillä he tiesivät tytön kuolleen. Jeesus otti kuollutta kädestä. Nyt Hän rikkoo käyttäytymissääntöjä koskien kuolleeseen. Hänen sanansa: ”Tyttö, nouse” sisältävät saman kreikkalaisen sanan, jolla Luukas kuvaa Jeesuksen ylösnousemusta. Näin evankelista etukäteen osoittaa ylösnousemuksen mahdollisuuden. Jeesus käski antaa tytölle syötävää. Hengen palaaminen tyttöön muistuttaa profeetta Eliaan toiminnasta (1. Kun. 17: 22). Syöminen on todiste tytön tervehtymisestä.

Ihmeen todistajiksi Jeesus päästi vain kolme opetuslastaan ja tytön vanhemmat. Hän kielsi tytön vanhempia kertomasta kenellekään, mitä oli tapahtunut. Vielä ei ollut Jeesuksen aika tulla julkisuuteen kuoleman voittajana. Sitä ennen Hänen olisi itse kuoltava Jerusalemissa.